

Також для державної реєстрації припинення акціонерного товариства внаслідок його реорганізації після закінчення процедури припинення, але не раніше закінчення строку подання заяв кредиторів при вимоги, подається розпорядження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про анулювання реєстраційних свідоцтв випуску акцій (ст. 61 частини чотирнадцятої статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»).

Законом «Про акціонерні товариства» закріплено зобов'язання акціонерів товариств привести свою діяльність, у тому числі статuti та внутрішні положення, у відповідність із цим Законом до 31 грудня 2023 року.

При цьому Кабінет Міністрів України в тримісячний термін з дня набрання чинності цього Закону повинен забезпечити приведення Модельного статуту товариства з обмеженою відповідальністю у відповідність з вимогами цього Закону.

Це лише частина змін у корпоративному регулюванні, Закон містить інші новели, які необхідно враховувати під час приведення діяльності акціонерних товариств у відповідність до вимог нового Закону.

Реальна перевірка цих положень зможе відбутися саме на етапі їх практичної реалізації та застосування, і ми сподіваємося, що питання функціонування, створення, природного розвитку акціонерних товариств набуде нової актуальності в Україні найближчим часом.

Література

1. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>

2. Топ-10 нововведень нового Закону про акціонерні товариства [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/top-10-novovveden-novogo-zakonu-pro-akcionerni-tovaristva/>

AMENDMENTS TO THE LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF JOINT STOCK COMPANIES IN UKRAINE

Lomakina O.A., candidate of legal sciences, associate professor, Associate Professor of the Department of Administrative and Constitutional Law, National Shipbuilding University named after Admiral Makarov, Mykolaiv, Ukraine

Summary: changes in the legal regulation of the activities of joint-stock companies were studied, in particular, in connection with the entry into force of the new Law of Ukraine «On Joint-Stock Companies».

Keywords: joint-stock company, authorized capital, termination of a joint-stock company, accounting of company shares.

УДК 340.15: 340.149

ПРО ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Ломжець Ю.В.,

*кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри морського та господарського права, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна
ylomzhets@gmail.com*

В доповіді аналізуються наукові підходи до дослідження історії виникнення та розвитку явища корупції та боротьби з ним. Визначено, що в різні історичні періоди фактично всі держави стикалися з проявами корупції, проте кожна виробляла окремі підходи до взаємодії з ними. Окремо висвітлюються підходи до протидії корупції, які історично застосовувалися на територіях сучасної України.

Ключові слова: держава, корупція, корупційні прояви, адміністративні процедури.

Вся історія розвитку суспільства спрямована на досягнення цілей сталого розвитку, безпеки, впорядкованості відносин. Для більшості сучасників всі ці аспекти асоціюються з поняттям «держава» та похідними від неї інститутами. Однак, як і будь-яке суспільне явище, держава – це лише складова політичної системи суспільства, яка наразі виступає однією з провідних у всій системі. Державноорганізоване суспільство, відповідно до офіційної історіографії, становить шість – п'ять тисяч років людської історії. В різні історичні періоди фактично всі держави стикалися з проявами корупції, намагалися їй протидіяти або навпаки підтримувати (як приклад, Московська держава XIV-XVII століть, так званий інститут «кормління», який було скасовано тільки у 1556 році) поняття могло наділятися різними, підчас протилежними характеристиками, що вкотре актуалізують саму проблематику.

Як і п'ять тисяч років тому, ми піднімаємо проблему корупції та її впливу на суспільні процеси. У останні десятиліття значно зростає науковий інтерес до самого явища «корупція» та існує потреба напрацювання механізмів протидії проявам останньої.

Історично-правові дослідження явища корупція та діяльності держави у питаннях протидії останній тільки починають з'являтися у сучасній науці. Існують фрагментарні дослідження окремих аспектів або періодів. Так, О. Гавриленко зазначає: «Питання щодо поширення корупційних проявів у державах Стародавнього Світу та правові засади протидії їм, досі не були об'єктом спеціальних досліджень істориків права» [1].

Інші дослідники теж аналізували корупцію як елемент державного управління у таких стародавніх цивілізаціях, як Індія, Китай, Вавилон, Єгипет [2]. Автори приходять до абсолютно логічних і близьких до нашої позиції висновків щодо самого явища та діяльності держави щодо протидії цим чинникам.

III тис. до н. е. вважають початком розробки та здійснення державної антикорупційної політики.

О. Гавриленко у своїй статті аналізує адміністративно-правові механізми протидії корупції з позицій, близьких до нашої проблематики. Автор аналізує та доводить, що фактично всі відомі юридичній спільноті джерела права Стародавнього Сходу містили норми, які закладали засади протидії корупції. Із числа таких джерел визначаємо Закони царя Хаммурапі, датується XVIII ст. до н. е., Закони Ману II ст. до н.е., Артахаштра (присвячено розділ 26) [1].

На території сучасної України, починаючи з VII століття до н.е. відбувається формування державності, що в свою чергу актуалізує питання корупції. Майже одночасно відбувається становлення Скіфської держави та грецька колонізація Північного Причорномор'я. А оскільки достовірних даних про антикорупційну політику скіфів досить мало, то в рамках нашої проблематики особливу важливість мають саме грецькі джерела. На території сучасної України було в VII-V століттях до н.е. засновано більше декілька десятків відомих до нині міст-держав, що відіграли у подальшому вагомий роль у історії України, а саме, у формуванні її проєвропейського вектору розвитку протягом останніх трьох тисячоліть.

Вже в останній третині I тис. до н. е. в античних державах, що існували на Півдні сучасної України – Ольвії, Пантікапеї, Херсонесі, Тірі, Керчі, Феодосії - громадяни розуміли нагальну необхідність боротьби з проявами корупції. У цей час у праві визначалися окремі склади злочинів - дача хабара, підкуп – декасмо. Для профілактики й виявлення фактів вчинення корупційних діянь в окремих полісах Північного Причорномор'я (зокрема, у Херсонесі) було запроваджено спеціальну виборну магістратуру номофілаків їхня діяльність значною

мірою була спрямована саме на запобігання проявам корупції та їх викоріненню, небезпечність якої розуміли вже тоді.

У науковій літературі надано характеристику різним періодам розвитку в Україні корупції як явища, втім можемо запропонувати оптимальну періодизацію її розвитку протягом існування державно організованого суспільства. Виокремлюємо дев'ять основних етапів:

1) Античний період. Це період існування держав киммерійців, скіфів, сарматів та грецьких полісів у Північному Причорномор'ї – VII ст. до н.е. – VII н.е. Сформовано основні моделі управління суспільством та системи права, вплив яких відчуваємо і до сьогодні, а перебування цих міст під владою Риму, утвердило дію римського права з класичним поділом на публічне та приватне;

2) період Київської Русі IX – сер. XIII ст. з феодалною моделлю управління суспільством, роздробленістю, домінування норм звичаєвого права;

3) Галицько-Волинське князівство кінець XII – перша половина XIV ст.;

4) період Великого князівства Литовського XIV – XVI ст. – початково рецепція права Київської Русі, у подальшому три Литовські статuti прийняті в XVI ст. яскраво засвідчили приналежність української системи права до загальноєвропейської системи цінностей;

5) період Речі Посполитої (1569 – 1795pp.) – знову ж таки симбіоз дії величезного спектру норм з точки зору суверенів його формування (Польща, Московська держава, Кримське ханство, козацьке право, звичаєве, канонічне право тощо) однак заперечувати основний вплив Речі Посполитої на формування права досить складно;

6) період двох імперій Російської та Австро-Угорської теж свідчить про дію норм європейських правових систем. Особливий вплив континентальної правової сім'ї у XIX ст. через призму правових систем двох імперій. Хоча слід відмітити, що рівень та характер корупції в обох імперіях відрізнявся, це пояснюється тими чинниками про які вели мову раніше: різні моделі управління суспільством, підходи у праворозумінні тощо. На нашу думку, рівень корупції в Росії був вищим, хоча таких порівняльних даних ми не зустрічали, проте відзначаємо традиційну сприйнятність російського суспільства до корупції.

7) період національної революції початку XX ст. Всі державні утворення цього періоду (УНР, ЗУНР, Українська держава) були спрямовані на західні традиції та стандарти у сфері права, хоча не те що дієвої, а й будь-якої комплексної антикорупційної політики не формувалося, а визначалося в рамках загальної державної політики, як негативний чинник, що потребує протидії;

8) Радянський період розвитку держави і права вплинув на формування номенклатурної корупції, а у подальшому її поширення фактично на всі сфери життя та діяльності суспільства, хоча саме ця правова система стала вихідною для сучасної України;

9) сучасний етап розвитку національної системи права – це період конвергенції з європейською системою права, внаслідок якої система джерел національного права збагатилася під впливом європейської системи права, а особливо у питаннях протидії корупції.

При цьому більшість науковців схилиються до думки, що жодна із соціально-політичних і економічних систем не мала і не має повного імунітету від корупції – змінюються лише її обсяги і прояви, а також її можливості, що визначається ставленням до неї держави і суспільства. Історико-правові дослідження достовірно засвідчують той факт, що корупція існувала в суспільстві завжди з моменту виникнення держави, а отже, і утворення державного апарату управління суспільством.

Слід зазначити, що існують теорії, які заперечують історичний аспект корупції. Ці теорії базуються на ідеологічних засадах і оцінюють корупцію як явище, притаманне лише окремим суспільно-економічним формаціям. Корупція в Україні є історичною спадщиною розвитку суспільства та кожної окремої держави, у тому числі й українського суспільства та української держави [3, с. 90].

Отже, становлення держави стало основою для наділення окремих осіб державно-владними функціями, що у свою чергу створило корупційні ризики. Особливо, після того, як державне управління стало професійною функцією певної частини суспільства. Становлення апарату управління та апарату примусу відбувалося у відповідності до суспільно-політичних потреб, рівня розвитку економіки, природно-географічних умов тощо [4].

Література

[1]. Гавриленко О.А., Фомування правових основ протидії корупції у державах Стародавнього Світу. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія ПРАВО. 2016. Випуск 37. Том 1. с. 14 – 18. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=nvuzhpr_2016_37%281%29__5

[2]. Дехтярьова С. Боротьба з корупцією як невід’ємна складова становлення української державності. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. / редкол.: С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2008. – Вип. 4 (34). – 300 с., С. 86 – 96.

[3]. Нонік В. В., Савіцький В. В. Корупція як елемент державного управління в стародавніх цивілізаціях. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2016. № 12. <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1017>

[4]. Lomzhets, Y. and Datsko, K. (2022). Fighting Corruption in Ukraine as an Element of Achieving Sustainable Development Goals. In Proceedings of the 5th International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence - ISC SAI; ISBN 978-989-758-600-2, SciTePress, pages 291-299. DOI: 10.5220/0011353800003350

On the historical aspects of the development of legal mechanisms for anti-corruption

Lomzhets Yuliia

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

The report scientific approaches to the study of the history of the emergence and development of the phenomenon of corruption and the fight against it have analyzed. It was determined that in different historical periods all states encountered manifestations of corruption, but each developed separate approaches to interacting with them. The approaches to combating corruption, which were historically applied in the territories of modern Ukraine, have highlighted.

Keywords: state, corruption, corruption manifestations, administrative procedures.

УДК 343.22

СТРОКИ ДАВНОСТІ ВИКОНАННЯ ОБВИНУВАЛЬНОГО ВИРОКУ СУДУ

Набокова О.Г.

викладач кафедри Теорії та історії держави і права

Національного університету кораблебудування

імені адмірала Макарова,

м. Миколаїв, Україна

Анотація: Проаналізовано зміст ст. 80 КК України «Звільнення від відбування покарання у зв’язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку». Встановлено порядок та підстави звільнення від відбування покарання у зв’язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

Ключові слова: виконання покарання, обвинувальний вирок, звільнення від відбування покарання, строки давності, презумпція невинуватості.